

K R O N I K A

Maďarská bohemistika¹

1. Úvod

Škola je instituce, která dává možnost, aby skupina lidí se systematickým způsobem zabývala určitou oblastí vědění. Vzniká obec odborníků, která může spontánně se vyskytující zájem laického publika usměrňovat, za příznivých okolností se dokonce vytváří mezi odborníky a publikem vzájemně inspirující vztah a tím se pozvolna vypěstuje podhoubí, které poskytuje půdu pro živou kulturu. Proto je to nesmírně důležité, aby každá vzácná oblast vědění, která se časem stala vyhraněná, našla své místo i ve škole.

2. Historické pozadí a vznik českého oboru

Tuto pravdu potvrzují i dějiny kulturních styků národů a v jejich rámci význam školních oborů, zabývajících se jejich kulturou.

Češi a Maďaři, dva středoevropské národy, měli bohaté politické i kulturní styky během jejich dlouhověkého těsného nebo volnějšího soužití v dané části Evropy. Můžeme namátkou vyjmenovat několikéré dynastické vztahy mezi maďarskými a českými panovnickými rody Árpádovců a Přemyslovců za středověku, které můžeme sledovat v kronikách českých a maďarských². Je známo, že hned po vzniku pražské univerzity (1348) se mezi studenty objevili i Maďaři, kteří patřili do českého ze čtyř univerzitních národů. První maďarský překlad bible vznikl pod vlivem husitství (zlomkovitě se zachovala tzv. *Huszita Biblia* z l. 1436–1439). Pro Čechy měl za Matyáše Korvína a Jagellonců velký význam renesanční královský dvůr a působení české kanceláře v Budíně, aj.

Novodobý kulturní zájem má kratší historii a byl ze začátku nahodilý a sporadický. Během 19. století jen velice málo českých kulturních jevů vzbudilo u Maďarů

ohlas. Komenského *Labyrint světa* byl přeložen do maďarštiny už r. 1805, úryvky *Rukopisu královédvorského* v polovině 50. let, Palackého historiografická činnost byla uznána Maďarskou akademií věd (člen korespondent 1834) a básnictví Vrchlického literární Společností Kisfaludyho (člen korespondent 1905) – toto jsou snad nejznámější fakta maďarské recepce české kulturní tvorby v 19. století. Česká recepce maďarské literatury byla o něco intenzivnější, ale většímu rozmachu oboustranných kulturních zájmů zabránila nevyřešená národnostní otázka slovanských národů v rámci rakousko-uherské monarchie a hlavně čím dál tím palčivější národnostní konflikty mezi maďarskou administrativou a slovenským národním hnutím na Slovensku.

Projev zájmu není hojný ani v první polovině 20. století: ještě v době monarchie na Slovensku vznik určitého vědeckého zájmu dokládá několik pozoruhodných maďarsky psaných literárněvědných prací z per gymnaziálních profesorů (hlavně Gyuly Kardose a Jánose Gerő), vesměs z okruhu starší české literatury.

Potrianonská éra přinesla další ochlazení i v kulturních stycích mezi oběma národy a potřebovalo to skutečně průkopnickou, z politické stránky dokonce choulostivou práci, upozornit maďarskou veřejnost na slovanské, mezi nimi na české kulturní hodnoty.

První kulturní historik s bohemistickými zájmy Oszkár Sárkány (1913–1943) začal však působit až v 30. letech, ale jeho vědecká kariéra kvůli válce a rané smrti byla žalostně krátká.

Též ve 30. letech byla maďarsky publikována první *Antologie českých a slovenských básníků*³ (1936) zásluhou dnes už pověstného československého kulturního ataše Antonína Straky, tedy ne Maďara. Tehdy vznikly i první časopisy „Apolló” (1934–1940) a „Szép Szó” (1936–1939), které věnovaly soustavnou pozornost osudům středoevropských (tehdejším termínem také „podunajských”) národů a jevilý zájem o sousední kultury.

Skutečný rozmach v oboustranných česko-maďarských kulturních stycích nastal až po druhé světové válce, v době ted’ obecně zatracované a mylně za „komunismus” označené éře.

Hromadné překládání českých literárních děl začalo na základě mezistátních kulturních smluv od 50. let. Čeští klasikové, jako Němcová, Neruda, Jirásek, Hašek, Čapek, Wolker, Nezval, Halas od té doby byli zpřístupněni maďarskému publiku. V důsledku dogmatické a úzkoprsé kulturní politiky byly sice vyzdvihnuty jen určité hodnoty české kultury, jiné (jako např. dekadence, katolicismus, větší část avantgardy) byly opominuty, přesto se otevřela cesta k vzájemnému a lepšímu poznání obou kultur.

¹ Větší část tohoto referátu vznikla k příležitosti oslavy 50. výročí českého oboru na Filozofické fakultě Univerzity Loránda Eötvöse (ELTE) a s názvem *50 let českého oboru* vyšla ve sborníku *A cseh szak 50 éve* (1955–2005), Budapest, ELTE BTK Szlav Filológia Tanszék, 2007. Text je aktualizován a doplněn stručným přehledem dalších vědeckých pracovišť pro časopis „Bohemistyka”, nové údaje jsou uvedeny v textu i v poznámkách.

² Viz o tom práci Antala Hodinky mezi dvěma světovými válkami, vyšlou až v roce 1994 z doby *Cseh források* (České prameny, Nyíregyháza, Vasvári Pál Füzetek, č. 13), dále vzácné kontaktologické práce prof. Richarda Pražáka, hungarologa (1931–2010), m.j. *Legendy a kroniky koruny uherské* (1988, 1991).

³ *Cseh és szlovák költők antológiája*.

Padesátá a šedesátá léta by se mohla nazývat heroickou dobou maďarské bohemistiky, kdy se hrstka milovníků české kultury snažila obětavou a velice plodnou činností dohnět, co dřívější generace zmeškaly. Mnozí z nich pocházeli z maďarské menšiny na Slovensku, někteří z nich jako českoslovenští státní občané studovali na pražské univerzitě, po válce však pohnutými politickými událostmi si byli nuceni zvolit staronový domov v Maďarsku. Pro tuto generaci bylo charakteristické, že skoro žádný z nich nebyl úzce specializován na češtinu. Byli mezi nimi beletristé (Rezső Szalatnay, 1904–1977; Endre Kovács, 1911–1985), historik a polonista (E. Kovács), slovakista (László Sziklay, 1912–1987), romanista (László Dobossy, 1910–1999), komparatista románských i slovanských kultur (Endre Angyal, 1915–1976) aj. Téměř všichni přispěli i k hungarologii.

V té době probíhají první zakladatelské pokusy maďarské bohemistiky na založení českého i bulharského oboru na budapeštské univerzitě Loránda Eötvöse. Na této univerzitě už vlastně od poloviny 19. století existovalo nějaké studium slovanských jazyků. První vyučující slovanských jazyků i literatur, o kterém máme zprávy, byl József Ferencz, který působil od r. 1849 jako náhradník, v letech 1866–1878 jako řádný profesor. V letech 1879–1919 působil na katedře první maďarský slavista, který získal uznání i v zahraničí, Oszkár Azsóbóth (1852–1920). On byl prvním, který se začal zabývat maďarskými slovy přejatými ze slovanských jazyků⁴. První slovanský obor, který získal samostatnou katedru v roce 1894, byla chorvatština (existovala až do roku 1938), kterou následovala katedra slovakistiky nástupem Jánose Melicha (1872–1963), který byl profesorem slavistiky v letech 1921–1941. Jeho žáky byli další vynikající slavisté-akademikové István Kniezsa (1898–1965, slovakista a srovnávací lingvista, po Melichovi vedoucí katedry až do své smrti) a László Hadrovics (1910–1997, chorvatštinář a srovnávací lingvista, vedoucí katedry v letech 1965–1974). Po Hadrovicsovi vedl v letech 1974–1987 katedru Péter Király (*1917), který při své bohaté činnosti zaměřené hlavně na jihoslavistiku byl též objevitelem vzácné staročeské památky, tzv. Ostřihomského zlomku Staročeské Alexandreidy. Po prof. Királyovi byl vedoucím katedry István Nyomárkay (*1937), lingvista-chorvatista (1987–2002), jeho vystřídal od r. 2002 též chorvatista, literární vědec prof. István Lukács, DrSc. (*1958), pak v letech 2008–2011 habil. doc. Róbert Kiss Szemán, Ph.D. (*1962), slovakista, nyní habil. doc. Marie Zsiláková, Ph.D. (*1949), též slovakistka.

Dovršení dnešní struktury katedry založením srbochorvatštiny (dnes zvláštní obory), polonistiky (od 70. let na základě mezistátní smlouvy samostatná katedra) a výše zmíněných oborů češtiny a bulharštiny probíhalo v 50. letech.

3. Vyučující na českém oboru

Čeština dostala hned na začátku vynikajícího odborníka v osobě László Dobossyho.

László Dobossy (1910–1999) byl Maďar ze Slovenska, který studoval na Sorbonně, pak na Karlově univerzitě v Praze. Na český obor se dostal po rozmanité i pohnuté kariéře jako člen demokratického menšinového hnutí Sarló (Srp) sociologického zaměření na Slovensku, za války účastník francouzského protifašistického odbojového hnutí, pak ředitel pařížského Maďarského institutu. Hlavní obory jeho vědeckého zájmu byly nejprve francouzská a maďarská kultura, ale od začátku věnoval pozornost i otázkám české literatury, v jejíž oblasti též vykonal pozoruhodné dílo. Během svého více než padesátiletého působení byl neúnavným šířitelem vědomostí o české kultuře v Maďarsku. Napsal pro Maďary stručnou monografii o Karlu Čapkově (1961) a dvě knížky o Haškovi⁵ a vydal celou řadu velice podnětných sbírek esejů (*Středoevropský člověk*, 1973; *Mezi dvěma vlastmi*, 1981; *Proti předsudkům*⁶, 1985; aj.); byl autorem velkého *Česko-maďarského slovníku* (1960), který je dodnes nenahraditelnou pomůckou pro studium českého jazyka, kongeniálně přeložil překrásnou Komenského knihu *Labyrint světa a ráj srdce*.

Na českém oboru Dobossy – nejprve jako docent, od roku 1966 jako profesor – přednášel českou literaturu, vedl literární semináře, ale hlavně v počátcích případně učil i jazyk. Byl tichým, málomluvným profesorem, který působil na posluchače nejen svými rozsáhlými vědomostmi, ale i věcností a nezaujatostí svého přístupu a osobním morálním příkladem. Velice skromně se nazýval filologem, který vždy vycházel z drobných faktů literárních nebo kulturněhistorických, od nich však svérázným způsobem vždy docházel k širším souvislostem česko-maďarským nebo i obecně k středoevropským vztahům.

Paralelně se však prof. Dobossy nevzdal ani svých vědeckých zájmů jako romanista. V 50. letech napsal rozsáhlou monografii o Romainu Rollandovi⁷, vydal dodnes užívané dvousvazkové *Dějiny francouzské literatury* (1963) aj. Roku 1971 jako hostující profesor odešel na Sorbonnu, pak do roku 1976 působil v Paříži znovu jako ředitel Maďarského institutu.

Po odchodu prof. Dobossyho do důchodu (1980) převzaly výuku české literatury dvě vyučující: Ludmila B. Hankó a žákyně profesora Dobossyho, Veronika Heé.

Habil. doc. Ludmila B. Hankó, CSc., (*1932), Češka vdaná za Maďara, působila na našem oboru od roku 1980 jako odborná asistentka, od roku 1986 jako docentka. Svou strukturalisticky zaměřenou kandidátskou disertací o Vl. Vančurovi obhájila

⁵ Jaroslav Hašek (1963), *Hašek világa* (Svět Haška, 1970).

⁶ Původní, maďarské názvy zmiňovaných sbírek: *A közép-európai ember*, *Két haza között*, *Előítéletek ellen*.

⁷ Knižně vyšlo *Romain Rolland az ember és az író*. R. R. člověk a spisovatel (1961).

⁴ *Szláv jövevényyszavaink* (Naše slova přejatá ze slovanských jazyků, sv. 1, 1907).

v Praze roku 1985, Ph.D. získala roku 1995, habilitovala s tématy o Egonu Hostovském a rozбором Nezvalovy básně *Edison* roku 1998. Od r. 2003 je v důchodu. Habil. doc. Hankó přednášela moderní českou literaturu a v posledních letech také úvod do slovanské literární vědy pro všechny posluchače katedry slavistiky.

PhDr. Veronika Heé, Ph.D. (*1946, asistentka od roku 1974, odborná asistentka od r. 1983, Ph.D. 1996, od r. 2006 docentka), vedle češtiny vystudovala obory angličtina a maďarština. Svou diplomovou práci o pragmatismu Karla Čapka rozpracovala ve směru žánrových problémů ve své disertační práci, která vyšla knižně roku 1976 v nakladatelství Akademia⁸. Kromě let 1977–1979, kdy působila jako maďarská lektorka na Karlově univerzitě, věnovala se výuce na českém oboru. Hlavním jejím zaměřením se stala po nastoupení Ludmily B. Hankó starší česká literatura, ale vedla též semináře poetiky a překladatelství. Od odchodu docentky Hankó musela převzít i výuku moderní české literatury.

Největší společnou prací obou výše jmenovaných byla publikace téměř tisíci-stránkových *Dějiny české literatury od počátků až k našim dnům* (2003).

Lingvistiku nejprve učil slovakista a polonista *prof. István Sipos* (1912–1994), od něho převzal výuku historické i normativní gramatiky nadějný mladý odborník, další odchovanec oboru, PhDr. István Futó (*1953), který působil na katedře jako asistent, později odborný asistent v letech 1981–1986. Hlavní jeho odborné zájmy byly spjaty s oblastmi srovnávací lingvistiky a historické gramatiky, ale také se pokusil o vytvoření nového plánovaného jazyka. Když se Futó vzdal kariéry pedagoga pro počítačovou techniku, byl přijat na výuku češtiny mladý aspirant, absolvent Karlovy univerzity, náš nynější kolega Oleg Fedosozov.

Oleg Fedosozov, Ph.D. (*1958), původem Rus, který se během svého studia slavistiky a češtiny oženil s Maďarkou, vypomáhal při výuce lingvistiky od roku 1986 jako aspirant, pak se stal asistentem, později odborným asistentem na naší katedře (od roku 1988). Od té doby vykonává vyučování všech povinných lingvistických předmětů ze synchronní gramatiky i historické mluvnice. Středem jeho vědecké pozornosti je hlavně česká a ruská frazeologie a lexikologie, z jejichž okruhu uveřejnil dosud přibližně 40 článků. Titul Ph.D. získal disertací o českých verbo-nominálních kolokacích, kterou napsal na základě materiálu Českého národního korpusu. Je členem Frazeologické komise Mezinárodního Svazu slavistů za Maďarsko a členem evropského sdružení pro frazeologii EUOPHRAS.

4. Naši lektoři

Velmi důležitou funkci sehrávají na našem oboru jazykoví lektoři, kteří k nám přijíždějí z Čech na základě mezistátní kulturní smlouvy. Prvním lektorem v polovině

50. let byl Josef Bena, který spolu s Istvánem Siposem napsali první učebnici češtiny pro Maďary. Tato učebnice sice představovala už v době jejího vzniku zastaralý jazykový stav, dala však dobrý přehled o české gramatice a dlouho sloužila jako jediná pomůcka u nás k prvotnímu seznámení se se záhadami českého jazyka. Druhou, dodnes hledanou učebnici češtiny, vydal kolektiv českého oboru až v 80. letech⁹.

Mezi lektory působícími na našem oboru se vyskytovali i vysoce kvalifikovaní odborníci. *Anna Valentová* (lektorka češtiny v l. 1968–1973) vystudovala maďarštinu na Karlově univerzitě, po návratu domů z Budapešti se stala vynikající a renomovanou překladatelkou maďarské literatury do češtiny a kandidátkou věd, je nositelkou Státní ceny za překlad.

Jaroslava Pašiaková (lektorka v l. 1973–1976), též odchovanka maďarského oboru Karlovy univerzity, se úspěšně věnovala badatelské činnosti, česko-slovensko-maďarským kulturním vztahům. Vyдалa pozoruhodnou monografii o největším maďarském raně avantgardním básníkovi Lajosi Kassákovi (1973), sborník studií o česko-maďarských kulturních vztazích pod názvem *Nedokonavá minulosť (Folyamatos múlt)*, 1981) aj.

Celá řada dalších lektorů (Milan Stehlík, † 2005, Ludmila Vanclová, Ida Ledajaková, Anna Benešová a od roku 2009 Marcela Grygerková) se svou obětavou prací zasloužila o někdy až vynikající jazykovou úroveň našich absolventů.

5. Absolventi českého oboru

Úspěšnost výuky dokazuje i uplatnění jejích absolventů. I v tom směru vykazuje náš obor pozoruhodné výsledky, jelikož naši bývalí žáci se najdou ve všech oblastech kulturního i hospodářského života. Na tomto místě mohu z nich uvést jen několik jmen.

Od roku 1989 působí na naší fakultě jako historik doc. PhDr. G á b o r B e n e d e k (*1955), CSc., který se na katedře Dějin Východní Evropy věnuje české historii posledních dvou set let a přednáší české dějiny i posluchačům českého oboru. Na základě bádání v pražských a vídeňských archívech provedl velmi zajímavý průzkum sociologického složení státního úřednictva rakousko-uherské monarchie. Je též členem kuratoria Maďarské počítačové společnosti.

I v maďarské kulturní veřejnosti jsou dobře známé osobnosti Endre Bojtára a Istvána Vöröse. E n d r e B o j t á r (*1940) je velmi plodným literárním teoretikem, překladatelem a kritikem, vyznamenaný více literárními, kulturními cenami i státní cenou. On mezi prvními seznámil maďarskou veřejnost s českým strukturalismem, jeho knihy o slovanském strukturalismu a středoevropské avantgardě byly

⁸ *Liraiság és epikum. Műfaji problémák Karel Čapek prózájában.*

⁹ Hankó-Heé-Futó: *Cseh nyelvkönyv*. Budapest 1988. Druhé, obnovené vydání v přepracování Veroniky Heé a Marcely Grygerkové vyšlo v roce 2010 nákladem naší katedry a budapeštského nakladatelství Tinta.

vydány i v cizině. Je stále přítomný v maďarském kulturním životě, začátkem 80. let byl přímo objevný jeho sborník esejů *Východo-européer v literární vědě*¹⁰. K újmě bohemistiky Bojtár se v poslední době věnuje spíš literaturám pobaltských národů.

PhDr. István Vörös, CSc. (*1964), docent české literatury na Katolické univerzitě Petra Pázmánye, je významným básníkem, kritikem a překladatelem. Dosud vydal přes 20 sbírek hlavně básní, ale také próz, kritik a posledně i několik dram. Vörös je nositelem vícerych básnických cen domácích i cizích, mezi nimi u nás vzácné básnické ceny Attily Józsefa a české literární ceny Premia Bohemica.

V diplomacii z našich absolventů dosáhl největší proslulosti György Varga, vynikající překladatel a agilní kulturní pracovník, který se stal po sametové revoluci prvním maďarským velvyslancem v Československu. Vedle Györgye Vargy a Andre Bojtára se během desítekletí konstituovala celá řada dalších překladatelů.

Efraim Israél (původně Béla Hap, *1944) byl v 70. a 80. letech vynikajícím překladatelem Hrabalovy prózy, Máchova *Máje* a Březinových básní. Svůj překlad *Máje* ve dvojazyčném vydání s reprintem originálu a dalšími objevnými materiály vydal roku 2000¹¹. V roce 1985 emigroval sice do Izraele, ale je stále přítomen v české i maďarské kulturní veřejnosti mnoha zajímavými teoretickými články.

Velice plodná překladatelka moderní české literatury a hlavně Hrabalovy prózy je Zsuzsa Detre. Překladatelkou celé řady českých dětských knih je Andrea Balázs¹². Z nejmladší překladatelské generace vzbudila velkou pozornost jazyková bravura překladu Petra Koloszára a románu *Sestra* Jáchyma Topola.

Řada našich bývalých posluchačů působí jako tlumočníci, učitelé jazyka, pracovníci turistického ruchu nebo úředníci ministerstva zahraničních věcí, na jejich činnosti jsme stejně pyšní jako na předem již zmíněné.

Snad je z výše řečeného význam vědeckého pracoviště na ELTE pro věc české kultury v Maďarsku zcela zřetelný. Je radostným faktem, že nyní už zdaleka nepůsobí samo. Proto zbývá ještě, abychom si prohlédli, byť jen velmi stručně, i další pracoviště a skupiny nadšenců, kteří se buď z povolání, nebo jako koníčku věnují české kultuře.

Vlastní katedru má poměrně mladý, ale dynamicky se rozvíjející obor češtiny na už zmíněné Katolické univerzitě Petra Pázmánye od jejího založení r. 1993. Na začátku tam také působili učitelé našeho oboru na ELTE (L. Hankó, Oleg Fedosov i naši lektori), od r. 1997 tam působí náš absolvent István Vörös, nyní vedoucí oboru, tak toto pracoviště snad můžeme částečně také považovat za našeho duchovního potomka. Vedle Vöröse má katedra velmi nadějný sbor mladých, intenzivně pracujících učitelů širokých vědeckých zájmů, vesměs absolventů Pázmánské univerzity. Všichni se často účastní vědeckých konferencí a mají stále širší mezinárodní styky.

Andor Mészáros (*1971), Ph.D., odborný asistent, historik a filolog českého a maďarského oboru, jeho publikace se hlavně týkají kulturně historických a kontaktologických otázek středoevropských národů.

Márton Beke, Ph.D. (*1975), asistent, jeho vědecké zájmy směřují především k otázkám kulturně-historickým, dále teoretickým otázkám literární vědy a překladu.

Tamás Tölgyesi, Ph.D. (*1979), asistent, nejmladší přírůstek učitelského sboru, lingvista, jeho hlavní vědecké obory jsou lexikologie, jazykové kontakty, korpusová lingvistika, sociolingvistika. Jako externista učí také na českém oboru segedínské univerzity. Dlouhá léta také působil na oboru jako externista prof. PhDr. Antonína Vaška, CSc., z Masarykovy univerzity, častým hostem je z olomoucké Univerzity Palackého prof. PhDr. Lubomír Machalá, CSc., aj.

Roku 2003 uspořádal obor úspěšnou dvoudenní mezinárodní konferenci *Nové interpretace českého baroka*, ze které také byl vydán sborník¹³.

Nejnověji vzniklý český obor funguje od roku 2007 v rámci Katedry slovanské filologie na Filozofické fakultě univerzity v Szegedu (Szegedi Tudományegyetem, Szláv Tanszék). Iniciátorkou a vedoucí oboru je habil. doc. Katalin Szőke, CSc. (*1950), ruštinářka, která se sice věnuje převážně ruské literatuře, ale už léta má zájem o český jazyk a kulturu. Vedle ní je zatím jediným stálým učitelem lektor Tomáš Vašut.

V rámci Literárněvědného ústavu Maďarské akademie věd funguje Oddělení střední a východní Evropy, které se nejvíce zabývá kontaktologickými otázkami. Vedoucí tohoto oddělení je Tamás Berkes (*1954), DrSc., bohemista, literární vědec se širokým vědeckým záběrem. Začal se zájmem o moderní literaturu a srovnávacím studiem grotesk ve středoevropských literaturách (*Senki sem fog nevetni [Nikdo se nebude smát]*, nakl. Gondolat, Budapešť 1990), později se jeho zájmy rozšířily do starších dob, hlavně do doby obrození, na otázky kulturně-historické a na dějiny idejí (*A cseh eszmetörténet antinómiái [Vývoj ideologických antinomií v čes- kém myšlení]*, nakl. Balassi, Budapest 2003).

Za výsledek činnosti maďarských bohemistů z povolání snad můžeme částečně také pokládat fakt, že v Maďarsku radostně roste okruh zájemců o českou kulturu. Tuto činnost však také velmi prospěšně doplňuje civilní kroužek česko-maďarského přátelství Bohemia, fungující v Budapešti více než patnáct let. Bohemia vydává stejnojmenný informativní a stále hezčí a obsažnější čtvrtletník, dále organizuje pro členy klubu velmi populární kulturní i oddechové výlety do Česka. Za svou kulturní

¹⁰ *Egy kelet-européer az irodalomelméletben.* (Budapešť, Szépirodalmi K., 1983).

¹¹ *Holtak gondolata (Myšlenka zemřelých)*, Budapešť–Bratislava, nakl. Kalligram).

¹² Nyní absolventka doktorského programu.

¹³ *A cseh barokk új interpretációi* Nemzetközi konferencia, Piliscsaba, 2003 május 12–13. *Nové interpretace českého baroka*. Sborník z mezinárodní konference, Piliscsaba, 12.–13. května 2003. Red. Beke Márton a Mészáros Andor. Piliscsaba–Esztergom, PPKE BTK Szlavisztika – Közép-Európa Intézet Nyugati Szláv Kult. Kutscop., 2004 (Pons Strigoniensis Studia 4).

činnost dostala Bohemia v roce 2003 cenu Gratias agit od Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Stejná cena byla udělena českému oboru na ELTE v roce 2005.

Veronika Heé, Budapešť